

Poreska kočnica

Kraj godine je i za trgovce računarskom opremom idealno vreme da prodaju više robe i da smanje zalihe, a za kupce izazov da se u pretprazničnoj atmosferi lakše odluče za kupovinu računara.

Prodavci su, ovoga puta, u svojim reklamnim kampanjama odlično iskoristili uvođenje poreza na dodatnu vrednost (PDV) od Nove godine, tako da su mnogi uplašeni kupci požurili da se što pre snabde računarima i izbegnu poskupljenje od 18 procenata koje će doneti PDV.

Uvođenje poreza na računarsku opremu svakako će usporiti razvoj informatičkog tržišta u Srbiji, koja se i pre ove restriktivne mere, prema svim IT pokazateljima, nalazila na začelju svih lista poredjenja informatičkih parametara evropskih zemalja.

Podaci o bruto društvenom proizvodu tako su povezani sa ulaganjem u razvoj informatike u svakoj zemlji. Sa 2200 američkih dolara bruto društvenog proizvoda po stanovniku, naša zemlja znatno zaostaje i u poredjenju s najbližim susedi: Slovenija 19.000 dolara, Hrvatska 10.500, BiH 6100 i Makedonija 6700).

Ukupna prošlogodišnja IT potrošnja u zemljama bivše Jugoslavije premašila je 1.500.000 dolara, a procenjuje se da je od tog iznosa u Srbiji i Crnoj Gori pomnoženo između dvesta i dvesta pedeset miliona dolara. Prosečna IT potrošnja je po stanovniku u našoj zemlji oko dvadeset dolara, što u poredjenju s prethodnom godinom, kada je iznosila 15 dolara, jeste značajan pomak.

Međutim, prava slika našeg informatičkog tržišta postaje jasnija kada te podatke uporedimo s bivšim jugoslovenskim republikama. Prosečna IT potrošnja po stanovniku u Sloveniji iznosi 250 dolara, u Hrvatskoj oko 130, a viša od naše je i u informatički nerazvijenim zemljama: BiH 25 dolara i Makedonija 31 dolar.

Prethodne godine je u našem regionu isporučeno preko 500.000 računara, što govori o velikom potencijalu tržišta, a procene govore da će na ovom području do 2008. godine godišnja stopa rasta IT potrošnje biti 9,7 posto.

U Srbiji i Crnoj Gori skoro milion stanovnika koristi računare, ali uglavnom u urbanim sredinama. Procenjuje se da od tog broja samo četvrtina koristi računare mlađe od godinu dana, a da je blizu polovine svih računara u SCG starije od dve godine.

Iako je rast korisnika Interneta oko 18 posto godišnje, u našoj zemlji još uvek malo građana koristi blagodeti svetske mreže. U Srbiji danas postoji sedam većih dobavljača usluga Interneta (ukupno oko 350.000 korisnika) i mnogo malih davalaca usluga. Najviše korisnika imaju EUnet (2500 pristupnih linija u devet gradova) i PTT (1000 pristupnih linija u 25 gradova).

Bruto prihod od usluga Interneta u 2003. godini bio je oko deset miliona evra. Budući da se i dalje očekuje visok rast broja novih korisnika, procenjuje se da će do kraja 2007. godine u našoj zemlji Internet koristiti približno 1.200.000 građana.

Za razvoj Interneta neophodna je dobra telekomunikaciona infrastruktura, ali je u Srbiji samo 65 posto telefonskih linija digitalizovano. U velikim gradovima je situacija još nepovoljnija: u Beogradu je digitalizovano samo 48 posto, u Novom Sadu 56 posto i Nišu 53 posto telefonskih linija.

Telekom Srbije ima oko 2.500.000 telefonskih pretplatnika u fiksnoj mreži, od

čega je još uvek oko 20 posto dvojničkih telefonskih linija. Iako Telekom planira da do kraja iduće godine broj dvojnika smanji na 13 posto, mnogo više zabrinjava činjenica da na telefonski priključak još uvek čeka oko 300.000 domaćinstava.

Jedina oblast telekomunikacija u kojoj nismo na začelju liste evropskih zemalja jeste mobilna telefonija. Naša dva operatora, Mobtel 063 i Telekom Srbija, ukupno imaju preko tri i po miliona korisnika i razvijene sve vrste naprednih usluga u mobilnoj telefoniji.

Pored nedovoljno razvijene telekomunikacione infrastrukture, postoje mnogi drugi problemi koji sputavaju razvoj telekomunikacija u Srbiji: od monopola Telekomu u fiksnoj telefoniji, preko vlasništva države u oba operatora mobilne telefonije (što nije saglasno ni sa starim zakonskim rešenjima, ali ni sa važećim normativima Evropske unije), do činjenice da se Zakon o telekomunikacijama, koji je usvojen još u aprilu prošle godine, ne primenjuje zato što još uvek nije osnovana odgovarajuća agencija.

U Ministarstvu za kapitalne investicije Republike Srbije pripremljen je Nacrt strategije razvoja telekomunikacija do 2007. godine i ako se ostvare u njemu navedena glavna strateška opredeljenja, u sledećoj godini možemo očekivati deregulaciju telekomunikacionog tržišta u Srbiji, budući da tada ističe monopol Telekomu Srbije, zatim značajno povećanje udela telekomunikacija u bruto društvenom proizvodu, obezbeđivanje svima dostupnog i jeftinog Interneta i izradu nacionalne strategije za implementaciju informatičkog društva. ■

Aleksandar Spasić je direktor časopisa Mikro. Njegove uvodne reči možete pročitati na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/aleksandar.